

Lagzi Lajcsi meg az ufók

„Bodnár Sándorné vagyok, 23 éves, három kisfiú édesanyja. Anarcszon lakom, egy faluban, Kisvárdától 5 km-re. A közelünkben csillagászáttal foglalkozó intézmény nincs.

Nagyon szeretem a csillagászatot. Ha este kimegyek az udvarra, mindig csodálattal tekintek fel a csillagos égre. Órákig el tudom nézni, miként sziporkáznak a végtelenség sötétjében a csillagok. Bár távcsővem nincsen, de minden, csillagászáttal foglalkozó cikket elolvasok. Gyakran megveszem az Ufómagazint és a Színes Ufó c. újságot, de ezekben egy-két oldalon lehet csak csillagászáttal találkozni. Nagyon érdekelnének a csillagászati témájú könyvek is, de nagyon nehéz hozzájuk jutni.

Szeretném a Magyar Csillagászati Egyesülettel felvenni a kapcsolatot; szeretnék az Egyesület tagja lenni, amennyiben ez lehetséges.”

Bodnár Sándorné anarcsi tagtársunk legelső leveléből való a fenti idézet. Ez a levél nyugodtan nevezhető általános helyzetjelentésnek is: 1. Igen nehéz tudomást szerezni az MCSE-ről, 2. A tudományos ismeretterjesztés továbbra is súlyos válságban van.

Az első pontban foglalt állítással most ne foglalkozzunk, ez a probléma újjáalakulásunk óta létezik, habár lassan-lassan talán kezdünk kiemelkedni az ismeretlenségből.

A csillagászati ismeretterjesztés helyzete ennél sokkal fontosabb kérdés. Vajon miért van az, hogy anarcsi tagtársunk ufológiai lapokból kényszerült csillagászati ismereteit bővíteni? Vajon a kisvárdai újságosok mit tesznek ki jól látható helyre: az Élet és Tudományt, a Természet Világát, avagy az ufós lapokat és társaikat? Aki látott már újságospavilont, tudja a választ. Efficéle folyóiratokkal Dunát lehetne rekeszteni, ennek ellenére megélnék, hiszen „van rájuk igény”.

Egyik-másik ufológiai magazin valóban közöl híreket a csillagászat, az űr kutatás, egyszerűen a tudomány világából. Igaz, hogy többnyire hátul, a „sportrovatban”, a kis színes hírek között, de közöl... Ezek után nem is csoda, ha a tájékozatlan olvasó nem képes megkülönböztetni az ocscút a búzáttól.

Megszoktuk, mert még kellett szoknunk, hogy a csillagászat a köztudatban összemosisodik a meteorológiával („a felhők is az égen vannak”), az asztrológiával („az asztrológia is a csillagokat kutatja”), és valamilyen rejtélyes oknál fogva leginkább a csillagászokat faggatják a laikusok az ufók és más „rejtélyes” esetek kapcsán. Aki már tartott távcsöves bemutatót, tudja, hogy a nagyérdemű kiváltképp az ufókkal, az ősröbannással és a fekete lyukakkal kapcsolatban kérdezősködik.

Az efféle „alternatív tudományosságok” iránti igény hívta életre annak idején a Nulladik Típusú Találkozások c. rendkívül népszerű tévéműsört. A magunkfajta „szkeptikusok” pedig hiába tűnődnek azon, hogy mi is lehet a közszolgálati Magyar Televízió véleménye ebben a kérdésben, ha egyes műsoraiban enyhén szólva különös információkkal traktálja a nagyérdeműt, ugyanakkor valóban tudományos ismeretterjesztő programokat is sugároz. Az ugyancsak közszolgálati Magyar Rádióról sem lehet eldönteni, hogy hányadán áll a kis zöld emberkéssel. A kevéske ismeretterjesztő program mellett bőven hallunk tudósításokat egy bizonyos „más világról”. Mindenki ismerős a riporteri jópofáskodás, miszerint „ő ehhez nem is ért”, csak tárgyilagosan feltárja a tényeket, és máris megindul a hiteles beszámoló áradata a sokadik típusú találkozásokról — nagyvonalúan mellőzve a tudomány álláspontját.

Egyik tagtársunk a tudomány és az ufológia világa közötti különbséget a Bach ill. Lagzi Lajcsi zenéje közötti különbséghez hasonlította. Tétéle szerint két, alapvetően különböző dologról van szó, így aztán igazán kár izgatni magunkat az ufó-jelenség miatt. Nekem a világon semmi bajom nincs Lagzi Lajcsival és a lakodalmas rockkal, de számomra Bach az igazi! Egyébiránt a Rádió és a Televízió is valahogy így

gondolkodik, minthogy Bach művei nagyságrendekkel többször szerepelnek az éter hullámain, mint Galambos Lajos szerzeményei — holott a nevével fémljelzett irányzat valószínűleg az egyik legnépszerűbb zenei műfaj hazánkban, ha nem a legnépszerűbb. Az igény tehát óriási, sokkal nagyobb, mint az ufológia iránti érdeklődés, és a két intézmény mégsem hódol be a „közlésnek”! (Nyilvánvalóan azért, mert zeneileg jól képzett szerkesztőket alkalmaz.)

A minap egy hírműsorban hosszasan láthattuk-hallhattuk egy ufókonferencia résztvevőit, akik valóban igen érdekes dolgokról meséltek, de állításaitak igazából nem a csillagászoknak kell(ene) megcáfolniuk, hanem egy egészen más — leginkább emberekkel foglalkozó — tudományág szakavatott képviselőinek. Hogy azután ugyanaz a műsor a tavalyi üstökös-karambolt, az idei Shuttle–Mir randevúkat vagy a HST újabb és újabb felfedezéseit jóval kurtább időtartamban intézi el, az kit érdekeli? Valószínűleg az is csak bennünket izgat, hogy a mi programjainkat miért nem kísérik a hírműsorok akkora figyelemmel, mint az említett ufókonferenciákat és hasonló rendezvényeket. Lehet erre azt mondani, hogy a csillagászat, az űrkutatás ma már „senkit sem érdekel”, de attól tartok, hogy azok, akik a hírműsorokat összeállítják, egész egyszerűen *nem értik*, miért fontos egy-egy csillagászati eredmény ismertetése. Ha egy csillagászati vonatkozású hír nagynehezen adásba kerül, gyakorta hamis, de legalábbis pontatlan információ lesz a dologból, holott a hírügynökségeknek leadott szövegek nyilvánvalóan közérthetőek és pontosak voltak. Sokszor van olyan érzésem, hogy az alapvetően negatív (értsd: rossz) hírekre kihagyozott hírműsorok figyelme majd csak akkor fordul az ég felé, ha ismét felrobban egy űrrepülőgép, esetleg belecsobben az ócánba egy pár kilométeres földszüroló kisbolygó.

Valamit tennünk kellene ez ellen! — száll fel időnként az elkeseredett sóhaj. Szerintem ez *ellen* nem sokat tehetünk. Valami ellen fellépni amúgy sem túl szimpatikus dolog, ha már tesszünk valamit, akkor *valamiért* tegyünk. A mi feladatunk nem az ufóészlelések cáfolgatása, hanem a csillagászat művelése, még ha amatőr szinten is. A mi feladatunk a csillagászat eredményeinek népszerűsítése a lehető legszélesebb körben, az égbolt jelenségeinek megfigyelése, távcsövek építése, hasznos kiadványok megjelentetése és még egy sor más dolog. Ezért is fontos ismertségünk növelése, ezáltal is bővítve a nagyközönség tájékozódási pontjait: ha valakit érdekel a Világegyetem, a csillagvilág, akkor ne kényszerüljön tévutakra, mire nagy nehezen eljut oda, ahol a csillagászat nyelvét beszéljük — ha egyáltalán eljut.

Nem vagyunk könnyű helyzetben, de mások dolga sem egyszerűbb. A Nemzeti Kulturális Alap pl. idén nem tartotta támogatásra érdemesnek a természettudományos folyóiratokat — úgy látszik, velünk együtt az Élet és Tudomány sem része a kultúrának, miként az Andromeda sem volt az. A mind ez ideig utolsó magyar csillagászati folyóirat csendes kimúlásának igazi tragédiáját még sorainkból is nagyon kevesen értették meg. Pedig az Andromedával évekre, de az is lehet, hogy évtizedekre szállt sírba a magyar nyelvű csillagászati folyóirat ügye. Hogy a kettős vesztéget valamelyest érzékeltessem, a lap *ráfizetése* nagyjából megegyezett az MCSE egy teljes évi költségvetésével — éppen ezért senki se várja Egyesületünkől egy Andromeda jellegű, országos terjesztésű lap kiadását!

Lehetne még hosszan borongani a csillagászat ismertsége és elismertsége felett. Minthogy fogytán van a témára szánt két oldal, elnézést kérek az Olvasótól a kissé töményen adagolt „csődjelentés” miatt. Újfent megkövetem Lagzi Lajcsit, aki igazán nem tehet arról, hogy a lakodalmas rock olyannyira népszerű. Abban azért reménykedem, hogy a címet látva azok is elolvassák füstölgéseimet, akik valóban tehetnének valamit e problémák megoldásáért.

MIZSER ATTILA

Kedves Olvasóink!

Jelen számunkkal ismét kiküldjük az 1996. évi pártoló tagdíj befizetésére szolgáló postautalványokat. Azoknak, akik már befizették jövő évi tagdíjukat — akár a novemberi Meteorral kiküldött postautalványon, akár személyesen —, természetesen nem kell ismételtlen pártoló tagdíjat fizetniük. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az előző számmal postázott utalványokon bankszámla számunk szerepel, mely december 1-jétől megváltozik (az új bankszámla számot „természetesen” még nem ismerjük). *A bonyodalmak elkerülése érdekében kérjük, hogy azokat az utalványokat, melyeken bankszámlánk szerepel (a címzett: Magyar Csillagászati Egyesület/Bakonyvidéke Takarékszövetkezet, 1910 Budapest), november 15. után ne használják!*

A most kiküldött postautalványok postacímünkre szólnak, így könnyen megkülönböztethetők (*címzett: Magyar Csillagászati Egyesület, 1461 Budapest, Pf. 219*). Az 1996-os tagdíj befizetése mellett egyéb kiadványaink is megrendelhetők ugyanezen az utalványon. A választás megkönnyítése érdekében az alábbiakban közöljük az MCSE-től jelenleg megrendelhető kiadványok (régii Meteor-évfolyamok, évkönyvek, észlelési segédletek, egyéb könyvek stb.) listáját. Kérjük, hogy megrendeléskor a postautalvány hátoldalán tételesen sorolják fel az igényelt kiadványokat.

Végezetül mindenkitől azt kérjük, hogy tagdíjukat lehetőleg még ebben az évben fizessék be. Ez nemcsak a mi érdekünk, hanem minden tagunké is, hiszen az 1996-os évkönyvet csak a tagdíj befizetése után tudjuk postázni.

Megrendelhető kiadványaink

Meteor csillagászati évkönyv 1993	196 Ft (106 Ft)
Meteor csillagászati évkönyv 1994	280 Ft (224 Ft)
Meteor csillagászati évkönyv 1995	392 Ft (336 Ft)
Meteor csillagászati évkönyv 1996 (<i>rendes és pártoló tagjaink illetményként kapják!</i>)	493 Ft
A Meteor 1991-es évfolyama (12 szám)	784 Ft (672 Ft)
A Meteor 1992-es évfolyama (12 szám)	784 Ft (672 Ft)
A Meteor 1993-as évfolyama (12 szám)	896 Ft (784 Ft)
A Meteor 1995-ös évfolyama (12 szám)	1120 Ft (1008 Ft)
A Meteor 1996-os évfolyama (<i>pártoló tagjaink illetményként kapják!</i>)	1344 Ft
Csillagok a Bibliában	850 Ft (750 Ft)
Csillagok távcsővégen	850 Ft (750 Ft)
Konkoly Thege Miklós emlékezete	67 Ft (56 Ft)
Fényi Gyula emlékezete	168 Ft (134 Ft)
MCSE-képeslapok (4 db-os Konkoly-sorozat)	67 Ft (56 Ft)
Meteorészlelő térképsorozat	101 Ft (91 Ft)
Változócsillag katalógus (II. kiadás)	168 Ft (134 Ft)
Változócsillag fénygörbék 1988–1992	168 Ft (134 Ft)

A fenti kiadványok az **MCSE postacímén** (1461 Budapest, Pf. 219.) rendelhetők meg, rózsaszín postautalványon, hátoldalon a tétel(ek) megnevezésével. Áraink a postaköltséget is tartalmazzák. A zárójelben lévő összegek az MCSE tagjaira vonatkoznak.